PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

BIRCZA

Bircza, luty 2009 r.

SPIS TREŚCI

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI BIRCZA 3

I.1. Położenie 3

I.2. Ludność wsi Bircza 5

I.3. Rys historyczny miejscowości Bircza 5

II. PLANOWANE KIERUNKI ODNOWY WSI BIRCZA 7

II.1. Wizja odnowy miejscowości Bircza 7

II.2. Propozycje zmian i przekształceń w latach 2007 – 2015 8

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW – UJĘCIE STANU RZECZYWISTEGO.14

IV. ANALIZA SWOT 21

V. ZGODNOŚĆ PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY BIRCZA 23

Plan odnowy miejscowości Bircza wskazuje możliwości odnowy wsi Bircza oraz wykorzystania wszystkich jej walorów.

I. Charakterystyka miejscowości Bircza.

I.1. Położenie

Bircza jest jednym z 24 sołectw wyodrębnionym w podziale administracyjnym jednej z największych gmin w Polsce – Gminy Bircza.

Miejscowość Bircza leży we wschodniej części województwa podkarpackiego, (w powiecie przemyskim) w sąsiedztwie miasta Przemyśl, na terenie Pogórza Przemysko-Dynowskiego.

Gmina Bircza sąsiaduje z następującymi gminami: Dynów, Dubiecko, Krzywcza, Krasiczyn, Fredropol, Ustrzyki Dolne, Olszanica, Tyrawa Wołoska, Sanok, Dydnia i Nozdrzec.

MAPA GMINY BIRCZA

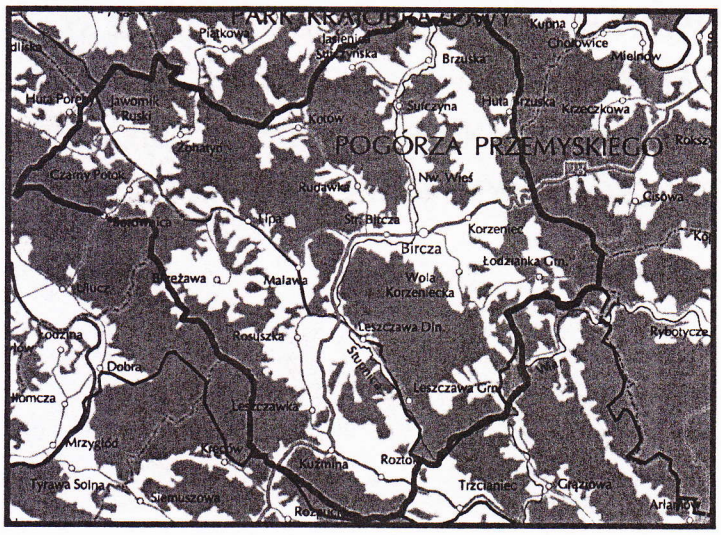

LEGENDA

Granice Gminy Bircza

MIEJSCOWOŚĆ BIRCZA

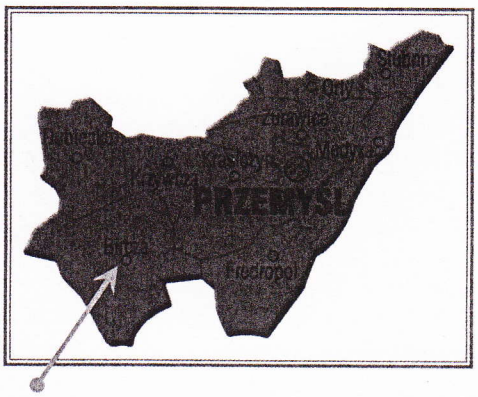

Wieś Bircza zajmuje powierzchnię 463,46 ha

We wsi Bircza szkielet komunikacyjny tworzą: droga krajowa Nr 28, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Występujące w miejscowości Bircza wody to dopływy rzeki San. Sieć dopływowa jest gęsta i zawiła i wynika z rusztowego układu grzbietowego.

Według ***STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO*** teren miejscowości Bircza znajduje się w obrębie funkcjonalnym **R-O** (rolniczo-osadniczym) oraz **R-T** (rolniczo-turystycznym).

Dla obszaru R-O ustalono:

- wykorzystanie terenu dla rolnictwa,
- prowadzenie gospodarki rolnej ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań i zasad ochrony środowiska przyrodniczego,
- wykorzystanie terenu dla osadnictwa.

Dla obszaru R-T ustalono wykorzystanie terenu dla potrzeb:

- wypoczynku i turystyki,
- leśnictwa,
- rolnictwa,
- ograniczony rozwój osadnictwa w obrębie wsi jako ośrodek lokalny, skupiający zabudowę mieszkaniową i usługi ukierunkowane na obsługę potrzeb mieszkańców, turystów i obsługę rolnictwa.

Miejscowość Bircza posiada również:

- tereny usług administracji,
- tereny usług wraz z zielenią towarzyszącą,
- park podworski,
- obszary osuwisk.

Uwarunkowania *STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO dla miejscowości Bircza.*

Układ przestrzenny wsi – struktura urbanistyczna historycznej miejscowości rozwijana jest na podstawie dobrych połączeń komunikacyjnych z zastosowaniem strefowania: centrum administracyjnego, terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów gospodarczych. Centrum Birczy leży na niewielkim wzniesieniu, u podnóża którego płynie rzeka Stupnica, która bierze początek na północnych stokach Bziany (578 m n.p.m.). Zabytki: Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy oraz Pałac Humnickich z XVIII w. usytuowane są na niewielkich wzniesieniach, w centrum wsi Bircza.

Przestrzeń publiczna całego układu osadnictwa wiejskiego pełniąca funkcje komunikacyjne wsi to: drogi gminne i droga krajowa, ciągi piesze, cieki wodne oraz korytarze infrastruktury technicznej.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną stanowią także place, obszary zieleni parkowej, cmentarze.

Tereny inwestycyjne będące własnością wsi Bircza to następujące działki ewidencyjne:

Tabela nr 1. *Tereny inwestycyjne w miejscowości Bircza.*

Nr działki ewidencyjnej	Obręb	Powierzchnia ewidencyjna	Opis
76	Bircza	1,29	-
96	Bircza	0,15	Mienie wsi Bircza
97	Bircza	0,08	Mienie wsi Bircza
556/4	Bircza	0,39	Mienie wsi Bircza
556/9	Bircza	3,5659	Mienie wsi Bircza

I. 2. Ludność wsi Bircza.

Tabela nr 1. *Osoby zameldowane na pobyt stały w latach 2006 – 2008 w miejscowości Bircza.*

Rok	2006	2007	2008
Liczba mieszkańców	1072	1066	1065

Źródło: *Dane Urząd Gminy w Birczy.*

Z powyższych danych wynika, że najwięcej osób zameldowanych na pobyt stały we wsi Bircza w latach 2006 – 2008 było w 2006 roku.

I. 3. Rys historyczny miejscowości Bircza.

Najwcześniejsza zachowana wzmianka pochodzi z 1418 roku i przynosi nazwę Bircza, która zmienia się w 1435 roku na Byrcza, w 1448 r. na Byercza, a w 1645 r. Biercza. Nazwa ta jest pochodną od węgierskiego słowa "birka" co oznacza owca. Nazwa miejscowości powstała z przekształcenia zgodnie z polską gramatyką określając charakter osady. Pierwszą wzmiankę o jej pierwotnym charakterze posiadamy z 1437 roku, kiedy występuje "Villa Byrcza et Lippa", a więc wieś Bircza i Lipa należąca do powiatu przemyskiego. Stanowisko "kniazia" dziedziczonego, zwierzchnika osady, występuje tylko

we wsiach górskich lokowanych na prawie wołoskim "juris Valachici" których mieszkańcy z pochodzenia Wołosi (Rumuni) trudnili się pasterstwem. Doniosłym wydarzeniem było nabycie w 1447 roku Birczy przez Jerzego Matiaszowicza, którego potomkowie i spadkobiercy przybrali nazwisko rodowe wywodzące się od nazwy osady. Rodzina ta należąca do średniej szlachty wywodziła się z Węgier, posiadała herb "Gozdawa". Z chwilą uzyskania praw miejskich przez Birczę, herb ten stał się jej pierwszym herbem (białe lilie na czerwonym polu). Zmiana właścicieli pociągnęła za sobą zmianę charakteru osady. W 1462 roku Johanne Scultetus de Byrcza – pierwszy sołtys o imieniu Jan - będący zwierzchnikiem dziedzicznym wsi lokowanej na prawie niemieckim, a więc z ludnością polską uprawiającą rolę. W 1464 roku pojawia się opidium Novibród – miasteczko Nowybród z suburbuim Bircza – przedmieściem Bircza. W 1465 roku występuje Johannes Advocatus in Byrcza, czyli pierwszy wójt dziedziczny Jan. Lecz tego samego roku mamy nowych wójtów Stanisława i Mateusza. O tym jak bardzo zmienia się skład ludności osady może świadczyć utworzenie w 1478 roku parafii obrządku łacińskiego. W 1569 roku pojawia się nazwa advocatus Civitatais Biercza, a więc wójt miasta Birczy a nie tylko miasteczka – rozpoczyna się dla Birczy okres największego rozkwitu. Od 1597 roku pojawia się urząd burmistrza. Te zmiany ustrojowe pociągnęły za sobą zmiany materialne w wyglądzie osady. Na środku rynku została wybudowana siedziba władz miejskich – ratusz. Rozwojowi Birczy sprzyjały występujące od 1584 roku przywileje: na jarmarki 3 razy w roku i targi raz w tygodniu. Koniunktura gospodarcza spowodowała wzrost w 1589 roku liczby budynków do 49 a mieszkańców do 245 osób. Wiązało się to z napływem ludności polskiej, ale również i innych narodowości. W tym czasie występują pierwsze lokalizacje placówek oświatowych. W 1584 roku przystąpiono do budowy szkoły. Z 1605 roku pochodzi wzmianka o pierwszym szpitalu. Dziedziczni właściciele Biereccy jak i Drohojowscy przyjmując cały klucz birczański z okolicznymi wsiami nie ingerowali w wewnętrzne sprawy osady.

Okres XVIII i I połowy XIX wieku to czas uzależnienia mieszkańców od często zmieniających się właścicieli. Stan ten pogarszał się powodując podział miasta. Powodowało to ograniczenia praw samorządu miejskiego oraz swobody osobistej. Trwało to do czasu powstania zaboru austryjackiego. Austryjacy powołali Urząd Dominikalny Bielecki, który zarządzał miastem i okolicznymi wsiami, w latach 1772-1855 podlegał mu Urząd Miejski reprezentujący mieszkańców. Sądownictwo w tym czasie odbywało się na zamku lub w mieszkaniach wójtów. Podupada działalność szkółki parafialnej a pojawia się szkoła żydowska. Budynek szpitala zostaje rozebrany. Zakończenie tego okresu: w 1846 roku właściciel miasteczka Adam Wojciech herbu Habdank – Kowalski na czele mieszkańców rozbił znajdujące się w okolicy oddziały zbuntowanych chłopów i dopiero wiosna ludów w 1848 roku i uwłaszczenie chłopów wpłynęło zdecydowanie na poprawę warunków miejscowej ludności. W 1866 roku powołano samorząd terytorialny reprezentowany przez powiatową radę w Birczy i Wydział powiatowy. W 1868 roku po wyodrębnieniu sądownictwa od administracji państwowej powołano CK Sąd powiatowy w Birczy, a w 1869 powołano CK powiatową komisję szacunkową. Ten stan rzeczy trwał aż do 1876 roku kiedy to siedzibę powiatu przeniesiono do Dobromila. Pierwsza połowa II wojny światowej to wzrost liczby mieszkańców i zmiany w strukturze narodowościowej. Następnie przez politykę hitlerowskich Niemiec następuje zmniejszenie liczby ludności. Stan ten pogarszają napady UPA. Po wyzwoleniu dokonano wyborów burmistrza, powołany zostaje również wójt gminy zbiorczej w Birczy. Bircza stała się siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. Od 1949 r. następuje stopniowa odbudowa życia gospodarczego i kulturalno-oświatowego w gminie.

II. PLANOWANE KIERUNKI ODNOWY WSI BIRCZA.

II.1. WIZJA ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BIRCZA

WIZJA ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BIRCZA – *CEL NADRZĘDNY:*

- **Poprawa standardu życia mieszkańców poprzez stymulację rozwoju gospodarczego, w oparciu o dynamiczny rozwój Gminy Bircza.**
- **Zdobycie konkurencyjnej pozycji w regionie w zakresie rozwoju rekreacji przy wykorzystaniu posiadanych walorów kulturowych i krajobrazowych.**

Planowane warunki odnowy miejscowości Bircza uwzględniają systematyczny wzrost jakości życia jej mieszkańców. Obecnie Bircza jest wsią o charakterze rolniczym, ale szansą dla jej rozwoju jest stopniowa zmiana funkcji na turystyczno – sportowo – rekreacyjną.

Miejscowość może promować się jako wieś agroturystyczna, letniskowa. Zwróci tym samym uwagę na fakt, iż w wielu miejscach we wsi powstają gospodarstwa agroturystyczne.

Walory krajobrazowo – przyrodnicze Birczy współtworzą swoisty klimat, w którym przenikają się kameralność wsi i przestrzeń otaczającej ją przyrody. Planując rozwój wsi, trzeba zwrócić szczególną uwagę na to, by zachować dobra natury, kultury i tradycji, które nadają wsi Bircza niepowtarzalny urok.

Odnowa i rozwój funkcji turystyczno – sportowo – rekreacyjnej musi przebiegać wielotorowo, przy zaangażowaniu całej społeczności Birczy. Przekształcenia nie mogą ograniczać się jedynie do stworzenia bazy noclegowej i opierania się na atrakcjach regionu. Należy stworzyć zintegrowany program imprez, rozrywek i zajęć, które zatrzymałyby turystów i związany z nimi kapitał w Birczy.

II.2. PROPOZYCJE ZMIAN I PRZEKSZTAŁCEŃ W LATACH 2007 – 2015

Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność wsi Bircza.

CELE STRATEGICZNE I PRIORYTETY ROZWOJOWE

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA SPOŁECZEŃSTWA LOKALNEGO

1. Poprawa zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności.
2. Utrzymanie i wzmocnienie tożsamości wsi oraz wartości życia wiejskiego.
3. Poprawa stanu zdrowotności społeczeństwa.
4. Doprowadzenie do wypracowania wspólnie z Gminą Bircza i Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „Asklepios" koncepcji zabezpieczenia adekwatnej do potrzeb kadry lekarzy i specjalistów.
5. Współpraca z Gminą Bircza i Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „Asklepios" w celu pozyskania środków poza budżetowych na wyposażenie go w niezbędny sprzęt medyczny.
6. Propagowanie wspólnie ze szkołami programu promującego zdrowy tryb życia.
7. Poprawa i racjonalizacja działań w zakresie pomocy społecznej.
8. Współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej w celu zidentyfikowania grup osób najbardziej potrzebujących pomocy.
9. Pomoc w organizacji działań przeciwdziałających patologiom społecznym.
10. Działania na rzecz ograniczenia bezrobocia.
11. Propagowanie różnych form samozatrudnienia.
12. Promocja szkoleń prowadzonych przez instytucje w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
13. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
14. Opracowanie wspólnie z Policją programu przeciwdziałania i zapobiegania przestępczości.
15. Propagowanie we współpracy ze szkołami zachowań podnoszących stan bezpieczeństwa.
16. Organizowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości.

PODNIESIENIE JAKOŚCI KAPITAŁU LUDZKIEGO WŚRÓD MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

1. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości oświaty.
2. Rozpoznanie finansowych możliwości wsparcia oświaty w zakresie wyposażenia w pomoce naukowe i finansowania zajęć poza lekcyjnych.
3. Kontynuacja działań promujących młodzież szczególnie uzdolnioną i nauczycieli osiągających wybitne wyniki w procesie dydaktycznym.
4. Opracowanie systemu zachęt preferujących zatrudnianie osób z wyższymi kwalifikacjami.

INFRASTRUKTURA

1. Rozwój zaplecza sportowego w celu rozwoju sportu na poziomie lokalnym i regionalnym - budowa hali sportowo – widowiskowej. Rozwój funkcji sportowej, stworzenia zaplecza umożliwiającego przyjmowanie obozów sportowych:
   - ✓ promowanie i rozwijanie wśród młodzieży i dorosłych dyscyplin sportowych: piłki nożnej, piłki siatkowej, tenisa stołowego,
   - ✓ organizowanie rozgrywek piłkarskich i zawodów o charakterze regionalnym i ponadregionalnym
2. Budowa basenu z zapleczem oraz hotelu i restauracji.
3. Przebudowa chodników – poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.
4. Budowa chodników – zwiększenie ilości chodników, m.in. przy drodze krajowej.
5. Opracowanie bilansu potrzeb w zakresie naprawy i rozbudowy sieci drogowej.
6. Remonty dróg gminnych i wyrównywanie poboczy.
7. Remont zabytkowego pałacu w Birczy wraz z zagospodarowaniem parku wokół niego.
8. Budowa ujęcia wody, stacji uzdatniania, zbiorników wyrównawczo - zasobowych wody, sieci wodociągowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą tj. przyłącz elektryczny, przyłącza kanalizacyjne dla stacji uzdatniania wody i zbiorników wody w miejscowości Bircza.
9. Współpraca z Gminą Bircza w celu określenia potrzeb w zakresie budowy wodociągu.
10. Objęcie ochroną obiektów cennych historycznie, prezentacja materiałów historycznych dotyczących wsi.
11. Podjęcie współpracy z Gminą Bircza w celu pozyskania środków zewnętrznych na wodociąg i przyłącza indywidualne.
12. Termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Birczy (ocieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej).
13. Wymiana instalacji elektrycznej w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Turystyki w Birczy.
14. Remont dachu Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Birczy.
15. Modernizacja przygotowania ciepła dla celów grzewczych oraz na potrzeby c.w.u dla Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Birczy oraz Urzędu Gminy w Birczy.
16. Rewitalizacja rynku w Birczy – zagospodarowanie centrum miejscowości. Poprawa wizerunku, działania na rzecz poprawy estetyki wsi.
17. Budowa szaletów.
18. Ochrona dziedzictwa kulturowego: prace remontowo – konserwatorskie w zabytkowym zespole kościelnym w Birczy.
19. W ramach kształtowania obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych nastąpi odnowienie budynku kościoła w Birczy oraz elementów zabudowy wokół zabytkowego budynku kościoła parafialnego w Birczy. Planuje się do wykonania następujące prace remontowe:
    - odnowienie elewacji - 300 000 zł
    - remont placu przykościelnego obejmujący remont chodników i placu przykościelnego. Przewidywany koszt tych robót określa się na około 185 000 zł.

    Prace remontowe i konserwatorskie budynku kościoła obejmą również:

- wymianę ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych – przewidywany koszt tych prac wynosi 110 000 zł.
- wykonanie instalacji przeciwpożarowej i przeciwwłamaniowej – 90 000 zł.

Ponadto należy wykonać parking na samochody osobowe – 250 000 zł

Roboty wewnętrzne w kościele to:

- konserwacja ołtarzy – 500 000 zł
- konserwacja ambony, chrzcielnicy, konfesjonałów i obrazów – 100 000 zł
- odnowienie malowania wewnętrznego – 150 000 zł

Prace przy budynku plebanii (budynek pełniący funkcję budynku mieszkalnego i oświatowo-wychowawczego) obejmą:

- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej – 180 000 zł
- wymianę instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania- 150 000 zł
- adaptację pomieszczeń strychowych na pomieszczenia mieszkalne – 150 000,00
- wykonanie docieplenia elewacji oraz tynków zewnętrznych – 160 000,00
- wykonanie ogrodzenia – 80 000,00
- wykonanie dróg wewnętrznych oraz chodników – 120 000,00
- wymianę posadzek drewnianych i ceramicznych – 25 000,00
- wymianę okładzin ścian z płytek ceramicznych – 15 000,00

20. Rekreacja dziecięca w Gminie Bircza - zagospodarowanie placu zabaw (park rekreacyjny) w Birczy.
21. Remont przydrożnych kapliczek i krzyży wpisanych do rejestru zabytków.
22. Zachowanie charakteru tradycyjnej zabudowy.
23. Nawiązanie formy budynków do historycznie ukształtowanego stylu budownictwa regionalnego.
24. Dbałość o detal architektoniczny, czerpanie wzorów ze starej zabudowy, typowej dla regionu.
25. Ujednolicenie kolorystyki pokrycia i form dachów.
26. Stosowanie wyrobów miejscowych artystów i rzemieślników w małej architekturze.
27. Stworzenie nowych miejsc parkingowych przy planowanych miejscach atrakcji turystycznych.
28. Budowa oraz wyposażenie „domu weselnego".
29. Budowa i wyposażenie obiektu służb ratowniczych, w tym siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej w Birczy, Posterunek Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej PSP w Przemyślu i Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Szczegółowy opis planowanych do realizacji w roku 2009 inwestycji – operacji budynku kościoła w Birczy oraz elementów zabudowy wokół zabytkowego budynku kościoła parafialnego w Birczy:

Inwestycja pn. „Remont chodników i placu przykościelnego oraz wymiana ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych w budynku kościoła parafialnego w Birczy" obejmie:

- Rozebranie płyt betonowych.
- Wykonanie koryta pod ułożenie chodników wokół budynku kościoła oraz placu przykościelnego przy wejściu głównym i bocznych wejściach do kościoła z kostki brukowej lub granitowej.
- Profilowanie i zagęszczenie podłoża pod warstwy konstrukcyjne nawierzchni.
- Ułożenie krawężników wraz z wykonaniem ław.

- Wykonanie podbudowy z kruszywa naturalnego.
- Chodniki z kostki brukowej betonowej lub granitowej grubości 6 cm, podsypka cementowo – piaskowa z wypełnieniem spoin piaskiem.
- Wymianę ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych w budynku kościoła parafialnego w Birczy.

Kolorystykę kostki betonowej lub granitowej projektuje się w kolorze szarym poprzez wprowadzenie pasów w kolorze piaskowym dostosowanym do kolorystyki cokołu budynku kościoła. Chodnik o szerokości 4,00 m wykonany będzie z kostki betonowej lub granitowej szarej i beżowej, przy czym kostka beżowa ułożona będzie pasami o szerokości 40 cm wzdłuż krawężników. Na osi wejścia głównego pas szerokości otworu drzwiowego beżowy.

Celem inwestycji jest poprawa stanu technicznego, użytkowego i estetycznego kościoła i placu wokół niego.

Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy jest wykorzystywany w celach religijnych przez parafian Parafii p.w. Św. Stanisława Kostki oraz turystów.

Harmonogram realizacji inwestycji pn. „Remont chodników i placu przykościelnego oraz wymiana ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych w budynku kościoła parafialnego w Birczy."
Data rozpoczęcia: lipiec 2009 r.
Data zakończenia: grudzień 2009 r.

Termin realizacji LIPIEC 2009 R. – GRUDZIEŃ 2009 R.	
Zakres rzeczowy planowany do wykonania	**Zadanie** Remont chodników i placu przykościelnego oraz wymiana ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych w budynku kościoła parafialnego w Birczy.

Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia.

Zadanie inwestycyjne	Szacunkowy koszt realizacji (brutto w PLN)	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Prognozowane finansowanie	Wymogi formalnoprawne
Remont chodników i placu przykościelnego oraz wymiana ślusarki okiennej i wstawienie szyb osłonowych w budynku kościoła parafialnego w Birczy.	295.000,00 (230.100,00 zł netto)	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy	75% dofinansowanie w ramach realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, działanie 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi"	Pozwolenie na budowę. (uzyskane)
			25% środki własne Parafii rzymskokatolickiej p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy	

KULTURA i GOSPODARKA

1. Rozwój świadomości społeczeństwa w tworzeniu lokalnych warunków gospodarki rynkowej.
2. Prowadzenie działalności informacyjnej i szkoleniowej o możliwościach inwestycyjnych w gospodarstwach.
3. Zawiązywanie lokalnych grup działających w regionie w celu wspólnej promocji miejscowości.
4. Tworzenie sieci informacji o możliwościach usług np. agroturystyki. Stworzenie banku danych.
5. Rozwój bazy noclegowej opartej na agroturystyce w funkcjonujących gospodarstwach.
6. Stworzenie bazy gastronomicznej w postaci typowej wiejskiej gospody, oferującej oprócz dań kuchni regionalnej bogaty program kulturalny.
7. Tworzenie klimatu do rozwoju organizacji np. Koła Gospodyń Wiejskich.
8. Promocja lokalnych potraw.
9. Promocja organizacji młodzieżowych.
10. Wspieranie różnorodnych form życia kulturalnego np. kółka teatralnego.
11. Opracowanie wspólnie z Gminą Bircza ofert promujących miejscowość oraz współpraca z mediami (prasa, radio) w tym zakresie.
12. Organizacja imprez o charakterze cyklicznym promujących miejscowość.
13. Promocja Birczy podczas organizowania imprez kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym.
14. Promocja i rozwój już istniejących atrakcji wyróżniających wieś: reklama zabytków i wyrobów artystycznych.
15. Promocja czytelnictwa. Czytelnia dla dzieci.
16. Stworzenie centrum życia kulturalnego wsi w GOKSiT dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.
17. Utworzenie międzynarodowej galerii malarstwa w Birczy.
18. Zorganizowanie stałej wystawy białej broni w Birczy.
19. Utworzenie kółka małego plastyka.
20. Wydawanie publikacji tematycznych:
    - Album o Birczy.
    - Opracowanie o zabytkach Gminy Bircza.
    - Opracowanie o przyrodzie Gminy Bircza.
    - Folder o ścieżkach przyrodniczo – dydaktycznych.
21. Organizowanie pracowni edukacyjnych w szkołach.

ROLNICTWO

1. Działania na rzecz rozwoju i promowania agroturystyki.
2. Rozpoznanie możliwości utworzenia nowych miejsc pracy na obszarach rolniczych lub o szczególnej atrakcyjności turystycznej.
3. Pomoc Biura Informacji Turystycznej w informowaniu i wypełnianiu wniosków o dofinansowanie z funduszy unijnych inwestycji w gospodarstwach.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1. Promocja zasobów energii odnawialnej do ogrzewania gospodarstw domowych oraz budynków użyteczności publicznej.
2. Konserwacja drzewostanu w zabytkowym parku w Birczy.
3. Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego dla potrzeb rozwoju turystyki i rekreacji.
4. Zachowanie i rozwój zieleni i małej architektury.
5. Zwiększenie ilości pojemników na odpady.
6. Zagospodarowanie miejsc widokowych.
7. Wytyczenie ścieżek rowerowych i stworzenie możliwości wypożyczania sprzętu, umożliwienie dostępu do mediów.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW - UJĘCIE STANU RZECZYWISTEGO.

Wyposażenie miejscowości Bircza w infrastrukturę techniczną:
- cała wioska jest stelefonizowana,
- cała wioska jest skanalizowana,
- występuje napowietrzna sieć elektroenergetyczna,
- miejscowość posiada sieć wodociągową, która wymaga modernizacji,
- Bircza posiada uporządkowaną gospodarkę odpadami stałymi, większość mieszkańców ma podpisane umowy z Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Birczy na regularny wywóz nieczystości.

RODZAJ ZASOBU	OPIS (NAZWANIE) ZASOBU, JAKIM WIEŚ DYSPONUJE
Zasoby przyrodnicze - środowisko przyrodnicze - walory krajobrazowe (bardzo dobre) - walory klimatu (bardzo dobre) - walory szaty roślinnej (duża różnorodność) - świat zwierzęcy (duża różnorodność) - osobliwości przyrodnicze (różnorodne) - wody powierzchniowe (średnia ilość) - wody podziemne (istnieją) - warunki hydrogeologiczne (średnie) - gleby (klasa średnia)	Bircza leży na wysokości 300 – 450 m n.p.m. Ukształtowanie terenu warunkuje krajobraz wsi i sprawia, że z wielu miejsc wsi roztaczają się wspaniałe widoki na okoliczne wzgórza. Takie otwarcia krajobrazowe są wielkim walorem Birczy i współtworzą swoisty klimat, w którym przenikają się kameralność miejscowości i przestrzeń otaczającej ją przyrody. Wieś charakteryzuje się dużym zalesieniem.
Dziedzictwo kulturowe – środowisko kulturowe – walory architektury wiejskiej (pozytywne) – walory zagospodarowania przestrzennego (bardzo dobre)	Wśród budynków mieszkalnych nie można wyróżnić charakterystycznego stylu. Dominują budynki murowane o dwuspadowych, średnio stromych dachach. Natomiast wśród budynków gospodarczych dominują drewniano – murowane o dwuspadowych dachach. Pozostała zabudowa gospodarcza to murowane, rzadziej drewniane budynki. Dominuje jasna barwa tynku (szary, biel, żółty).
Zabytki miejscowości Bircza (cenne) **BIRCZA, HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY poł. XV w.**	M.in. Kościół p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy oraz cmentarze są objęte ochroną konserwatorską. Zabytki są cenne pod względem

• ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAF.: - KOŚCIÓŁ P.W. ŚW STANISŁAWA KOSTKI, mur., 1921 r., - PLEBANIA, mur., ok. 1925 r. • KAPLICA CMENTARNA, mur., 2 poł. XIX w. • KALPLICZKA, mur., k. XIX w. • BUDYNEK SIÓSTR ZAKONNYCH, ob. dom nr 21, mur., k. XIX w. • ZESPÓŁ PAŁACOWY: - PAŁAC, mur., I poł. XIX w. - FORTYFIKACJE BASTIONOWE, ziemn., XVI w. - PARK, I poł. XIX w. • KOSZARY WOJSKOWE, ob. dom mieszkalny, drewn., ok. 1940 r. • SZKOŁA, mur., przed 1914 r. • PRZEDSZKOLE, drewn. przed 1914 r. • SZKOŁA PODSTAWOWA, mur. ok. 1925 r. • DOM NR 37 mur. k. XIX w. • DOM NR 111 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 113 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 114/115 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 117 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 118 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 119 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 120 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 121 mur. ok. 1925 r. • DOM NR 122 mur. k. XIX w. • DOM NR 133 mur. ok. 1930 r. • DOM mur. ok. 1930 r. • DOM NR 2 drewn. 2 poł. XIX w. • DOM NR 19 drewn. pocz. XX w. • DOM NR 42 drewn. pocz. XX w. • DOM NR 50 drewn. ok. 1920 r. • DOM NR 56 drewn. ok. 1950 r. • DOM NR 71 drewn. ok. 1930 r. • DOM NR 84 drewn. poł. XIX w. • DOM NR 126 drewn. ok. 1920 r. • DOM NR 138 drewn. ok. 1930 r. • DOM NR 139 drewn. ok. 1930 r. • DOM NR 143 drewn. pocz. XX w. • DOM drewn. ok. 1930 r.	krajobrazowym, religijnym oraz architektonicznym. Ich ochrona przed dalszą degradacją jest jednym z najważniejszych działań podejmowanych przez mieszkańców Birczy, wpływa pozytywnie na wzrost ich atrakcyjności oraz ma duży wpływ na wrażenia duchowe i estetyczne ludzi.

Cmentarze zabytkowe • Rzymskokatolicki - II poł. XIX w. • Żydowski - XIX w. • Rzymskokatolicki, mogiły żołnierzy WP poległych w walkach z bandami UPA - po II wojnie światowej. • Greckokatolicki - II poł. XIX w.	
Dziedzictwo religijne i historyczne – miejsca, osoby i przedmiot kultu (kościoły) – święta, odpusty, – specyficzne potrawy (potrawy wiejskie terenu Gminy Bircza), – legendy, podania i fakty historyczne (herb Birczy)	Na terenie wsi znajduje się jeden kościół: rzymsko - katolicki. W Birczy występują specyficzne nazwy poszczególnych przysiółków.
Infrastruktura społeczna i techniczna, obiekty i tereny – działki pod zabudowę mieszkaniową (istnieją) – działki pod domki letniskowe (istnieją) – działki pod zakłady usługowe i przemysłowe (istnieją) – pustostany magazynowe, przemysłowe (istnieją) – place i miejsca publiczne spotkań (istnieją) – miejsca sportu i rekreacji (istnieją)	W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bircza dla miejscowości Bircza przewidziano tereny pod zabudowę jednorodzinną oraz pod zakłady usługowo-rzemieślnicze. Wieś posiada uzbrojenia w postaci sieci elektrycznej, telefonicznej oraz sieci kanalizacji sanitarnej. W Birczy działa Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., który prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie: 1. Wywóz śmieci i odpadów. 2. Unieszkodliwianie odpadów. 3. Usługi sanitarne i pokrewne. 4. Odprowadzenie ścieków. Miejscowość dysponuje miejscem spotkań publicznych – Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki oraz funkcjonuje biblioteka publiczna. We wsi jest rynek, dwa parkingi oraz park.
Gospodarka – specyficzne zakłady produkcyjne (istnieją), – specyficzne produkty (m.in.: lampy,	Szansa dla rozwoju wsi tkwi w turystyce oraz działalności usługowo - rzemieślniczej. We wsi jest wielu drobnych gospodarzy. Miejscowość ma duży potencjał do rozwoju turystyki.

żyrandole, drzewa i krzewy ozdobne),	
Znane firmy produkcyjne, zakłady usługowe oraz sklepy działające w miejscowości Bircza: • Firma ARTINO – Edward Zamyślewski, • Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska", • Zakład Drzewny Artur Łukasiewicz, • Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ASKLEPIOS", • Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. • P.P.H.U. „BOHUN" Barbara Krajewska, • Zakład Fryzjerski „Renata", • Zakład Fryzjerski Piegdoń Regina, • Zakład Fryzjerski Demkiewicz Eleonora, • Firma Usługowo – Handlowa „G&K", • Zakład Usług Transportowo – Drogowych i Budowlanych Kos Eugeniusz, • Firma Handlowo – Usługowa „K&Q" Grażyna Brożyniak, • Zakład Usług Leśnych – Bodnar Robert • Zakład Usług Leśnych – Wiśniowski Marian, • Firma „LAS – POL" – Cebeńko Andrzej, • Zakład Usługowo – Handlowy Dutkowski Janusz, • Firma Produkcyjno – Handlowa „Bieszczady" Żurowski Jan, • Bar „Jantar" Witold Fornal • Usługi i Handel Kowalski Krzysztof, • Sklep Owocowo – Warzywny Pigóra Andrzej • Zakład Wielobranżowy „Józefczyk" Żydownik Małgorzata, • Firma Handlowa Frieske, • F.H.U. „Mirko", • Księgarnia „Komiks" • Sklep Odzieżowy Fedków Katarzyna, • Handel – Usługi Góralewicz Teresa, • „ROL – LAS" Siewarga Bogusław, • Sklep motoryzacyjno – wielobranżowy	We wsi rozwinął się przemysł oświetleniowy. Występują także zakłady usługowe, handlowe.

Matusz Andrzej, • Handel i Usługi Sklep Wielobranżowy Pajączek Zdzisław, • Sklep „Beata" Żurowska Irena, • Firma Handlowo – Usługowa Świstak Dorota, • Firma Usługowo – Handlowa Anna Mac, • Kiosk Owocowo – Warzywny Podgórski Andrzej, • „DJ" Handel Wielobranżowy Demkiewicz Janusz, • Sklep Wielobranżowy „Mama i Ja" Nachman Agnieszka, • Sklep Kosmetyczno – Chemiczny Hnat Władysława, • Hess Józefa, • Odzież Używana Brewka Maria, • Sklep Wielobranżowy Piotrowska Helena, • Kiosk „Ruch" Krajewska Elżbieta, • Sklep Spożywczo – Przemysłowy Fijałkowska Zofia, • Usługi Weterynaryjne Zieliński Adam, • Zakład Usługowo – Produkcyjno – Handlowy Trznadel Antoni, • Handel Kwiatami Grela Maria, • Zakład Produkcyjno – Usługowo – Handlowy „DREWBUD" Rybiańska Zofia, • Akwizycja Ubezpieczeń Horbów Emil, • Pośrednictwo Ubezpieczeniowe Ruda Edward, • Firma Handlowo – Usługowa Franków Mariusz, • Usługi Kosmetyczne i Krawieckie Cetner Elżbieta, • Pawilon Spożywczy „Jutrzenka" Sznilik Andrzej", • Apteka Ciećko Adam, • Wiśniowski Witold, • Odzież używana „Kopciuszek" Kopczak Joanna, • Artykuły Wielobranżowe Artur Buczek.	
Ochrona środowiska naturalnego – możliwe do wykorzystania odpady	W miejscowości Bircza jest prowadzona segregacja następujących rodzajów odpadów: plastiku, baterii, szkła białego,

komunalne i produkcyjne, – zasoby energii odnawialnej (istnieją).	szkła kolorowego oraz makulatury. Mieszkańcy ogrzewają prywatne budynki – gospodarstwa domowe za pomocą kolektorów słonecznych.
Mieszkańcy – autorytety i znane postacie wśród mieszkańców (istnieją). – osoby o specyficznej wiedzy i umiejętnościach (istnieją). – przedsiębiorcy (istnieją). – związki i stowarzyszenia (istnieją). – kontakty i współpraca (wysoki poziom).	Ważną grupę mieszkańców tworzą działacze lokalnych organizacji (np. Stowarzyszenie Transgraniczny Mikroregion „Dolina Wiaru", Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Edukacji na Obszarach Wiejskich „Szansa", Ochotnicza Straż Pożarna). Mieszkańcy bardzo chętnie biorą udział w pracach społecznych dążących do upiększenia swojej wsi. Chętnie także pomagają przy organizowaniu wielu imprez kulturalno – sportowych. Organizacje działające na terenie miejscowości zgodnie współpracują ze sobą, jak też z władzami samorządowymi Gminy Bircza.
Kapitał społeczny i ludzki Stowarzyszenia: – Stowarzyszenie Transgraniczny Mikroregion „Dolina Wiaru"; – Stowarzyszenie Charytatywno – Opiekuńcze „Birka"; – Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Edukacji na Obszarach Wiejskich, „Szansa"; – Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Wrota Karpat Wschodnich"; – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Przemyska"; – Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna; – Stowarzyszenie Akcja Katolicka; – Stowarzyszenie Towarzystwo Aktywnych Kobiet; – Stowarzyszenie na Rzecz rozwoju Gminy Bircza. Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Stanisława Kostki w Birczy.	Stowarzyszenia prowadzą działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji oraz turystyki. Podejmują inicjatywy wpływające na rozwój Gminy Bircza. Aktywizują społeczność lokalną w działaniach na rzecz ochrony środowiska. Prowadzą pomoc charytatywno – opiekuńcza i działania mające na celu rozwój osobowy mieszkańców oraz gospodarczy regionu. Współdziałają z państwowymi, samorządowymi, związkowymi, społecznymi, spółdzielczymi, wyznaniowymi i prywatnymi instytucjami oraz środkami masowego przekazu. Podtrzymują tradycję narodową, pielęgnują polskość oraz wpływają na rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. Pogłębianie wiary i rozwój życia duchowego mieszkańców wsi Bircza.

PODSUMOWANIE:

Miejscowość Bircza wyróżnia:

położenie i klimat, zwarta zabudowa, dostępność oświaty.

Pełni ona funkcje:

oświatową, usługowo-handlową, mieszkaniową i mieszkaniowo-rekreacyjną.

Mieszkańcy wsi to głównie:

mieszkańcy - rolnicy, mieszkańcy – pracownicy przedsiębiorstw i instytucji w okolicznych miastach.

Mieszkańcy utrzymują się z:

pracy w prywatnych i państwowych firmach w okolicznych miastach, rolnictwa, agroturystyki.

Zorganizowanie wsi:

pod względem urbanistycznym w centrum wsi zabudowa zwarta, poza centrum zabudowa rozproszona.

Funkcjonujące formy instytucjonalne:

Rada Sołecka, Zebranie Wiejskie, Rada Rodziców przy szkołach, Stowarzyszenia.

Rozwiązywanie problemów na wsi:

zebrania wiejskie, zebrania w szkołach - Rada Rodziców.

Obyczaje pielęgnowane i rozwijane przez wieś:

uroczystości patriotyczne, spotkania wigilijne, dożynki, dni Birczy.

IV. ANALIZA SWOT.

Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Bircza.

Celem analizy jest określenie mocnych i słabych stron, które wynikają ze specyfiki miejscowości Bircza oraz szans i zagrożeń wypływających z otoczenia, a więc czynników, które są niezależne od wsi Bircza.

Analizie zostały poddane zasoby miejscowości Bircza - elementy materialne i niematerialne wsi, które mogą być wykorzystane obecnie, bądź w przyszłości w ramach odnowy i rozwoju Birczy.

Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi	Uwarunkowania ograniczające rozwój
POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	
– duży potencjał osób zawodowo czynnych, – w przypadku znalezienia inwestora niewielki koszt zatrudnienia miejscowych osób.	– wysoka stopa bezrobocia, – ujemne saldo migracji, – niski przyrost naturalny, – duży odsetek ludności powyżej 50 lat, – duży procent ludności o niskim wykształceniu, – starzenie się populacji.
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA, ROLNICTWO	
– dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnictwa, – posiadanie szkoły średniej, – działający Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki oraz Biblioteka Publiczna w Birczy, – wystarczająca sieć placówek handlowych, – działający bank: Bank Spółdzielczy, – możliwość wynajmu lokali lub kupna gruntów pod działalność gospodarczą, – niski poziom chemizacji rolnictwa, – możliwość produkcji ekologicznej, – rozwój agroturystyki, – rosnąca świadomość i zainteresowanie żywnością wyprodukowaną w gospodarstwach ekologicznych.	– ograniczona ilość środków na remonty i modernizację szkół, – słabo rozwinięta baza sportowo - rekreacyjna, – brak sali gimnastycznej w Gimnazjum, – brak środków na zakup pomocy naukowych, – brak nowoczesnego sprzętu medycznego w istniejących placówkach opieki zdrowotnej, – niski poziom uprzemysłowienia wsi Bircza, – brak rozwiniętej działalności produkcyjnej, – słabo rozwinięta baza gastronomiczno – noclegowa, – brak promocji gospodarczej, – niedostateczna ilość lokalnego kapitału prywatnego, – słabo rozwinięta baza gastronomiczno –

	noclegowa, – niedoinwestowanie gospodarstw rolnych, – tradycyjny system produkcji, – wysokie koszty produkcji rolnej, – brak lokalnego rynku zbytu produktów rolnych, – małe zainteresowanie kapitału zewnętrznego.
KOMUNIKACJA	
– dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych w dniach pracy, – korzystne położenie miejscowości Bircza w stosunku do drogi krajowej.	– zły stan dróg i chodników.
POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE	
– stosunkowo czyste środowisko naturalne, – rozwój świadomości ekologicznej, – pozyskanie środków z funduszy unijnych na realizację programów rolno – środowiskowych.	– brak własnego wysypiska śmieci, – niewystarczające możliwości istniejącej oczyszczalni ścieków, – dominacja celów ekonomiczno – społecznych nad ekologicznymi.

Podsumowanie sytuacji rozwojowej miejscowości Bircza – główne czynniki jej mocnych i słabych stron:

Mocne strony:

- dobre położenie geograficzne miejscowości,
- walory krajobrazowo - przyrodnicze,
- czyste środowisko,
- silna integracja mieszkańców,
- silne organizacje społeczne: Ochotnicza Straż Pożarna, Stowarzyszenia.

Słabe strony

- bezrobocie,
- zły stan dróg gminnych i chodników,
- zły stan techniczny GOKSiT.

Możliwe kierunki rozwoju:

- rozwój turystyki,
- promocja mieszkania na wsi,
- promocja walorów przyrodniczych i agroturystycznych,
- popularyzacja zdrowej żywności.

V. ZGODNOŚĆ PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY BIRCZA.

Przyjęte w „Planie Rozwoju Miejscowości Bircza" zamierzenia są zgodne z dokumentami strategicznymi Gminy Bircza tj.:

1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego,
2. Planem Rozwoju Lokalnego,
3. Strategią Rozwoju Gminy Bircza.

Cele i zadania określone w „Planie Rozwoju Miejscowości Bircza" są wewnętrznie zgodne, a ich osiąganie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągania celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu. Niektóre z zapisanych celów i zadań mogą być realizowane przy wykorzystaniu wsparcia jednostek administracyjnych Gminy Bircza oraz wyższego szczebla, co pozytywnie wpłynie na osiągnięcie integracji polityki kształtowania rozwoju gospodarczego na szczeblu: gminnym, powiatowym i wojewódzkim.